

Relativitetsástøði Einsteins á føroyskum

TÍÐINDASKRIV

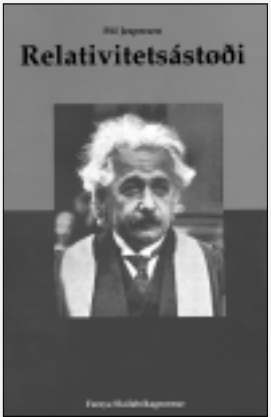
Føroya
Skúlabókgarunnur

Føroya Skúlabóka-
grunnur hevur givið út
bókina »Relativitets-
ástøði« eftir Pól Jesper-
sen, studentaskúlalærara
í Hoydølum.

Um aldaskiftið 1900
var granskarum greitt, at
klassisk alisfrøði var
komin til eitt vegamót.
Tvær skakandi kollvelt-
ingar, sum síðan hava
merkt alisfrøðina, vóru á
veg. Tann fyrri var rela-
tivitetsástøðið, og hin
seinna var kvantulæran.

Relativitetsástøðið var
í tveimum. Serliga rela-
tivitetsástøðið sá dag-
sins ljós í 1905 og al-
menna relativitetsástøð-
ið í 1916. Bókin víðger
serliga relativitetsástøð-
ið, men almenna ástøðið
verður tó umrøtt í stutt-
um.

Sambært relativitets-
ástøðinum er t.d. klass-
íska fatanin av tíð og
rúmi ikki røtt. Longd er
ikki bara longd – tað
veldst um, hvørjari skip-
an eygleiðarin er í. Hug-
takið longd er tískil ikki
longur absolutt. Sama er
við tíðarbilum. Tað, sum
ein eygleiðari mátar at
vara ávíska tíð, mátar ein
annar at vara longur ella
styttari – tað veldst alt um

skipanina. Sjálvt tað, at
tvær hendingar henda
samstundis, er relativt.
Tað, sum ein eygleiðari
heldur vera samstundis,
heldur ein annar eyg-
leiðari ikki vera sam-
stundis.

»Relativitetsástøði« er
ætlað sum serevnalesn-
aður í alisfrøði í stu-
dentaskúlnum, har ið
næmingar á hástigi
plaga at lesa tvey ástøði-
lig evni. Í mong ár hevur
annað evnið verið rela-
tivitetsástøði Einsteins.
Bókin kann vónandi eisi-
ni vera til gagns hjá
fólki annars, sum hava
áhuga fyri hesum evni.

Hestprent hevur prent-
að bókina og Helgi Just-
inussen bundið inn.
»Relativitetsástøði« er
72 síður til støddar og
fæst í bókabúðnum fyri
60 krónur.

Vestmenningar fáa útibarnagarð

– Elstu børnini í
dagrøktarskipanini
skulu raðfestast fyrst,
áðrenn vit byggja ein
barnagarð, sigur
Gunn Joensen,
bygdaráðsforkvinna í
Vestmanna

DAGSTOVNAR

Turið Kjølbro

Í hesum árinum fáa tey
elstu børnini undir skúla-
aldur pláss í útibarna-
garðinum, ið verður bygdur
á Miðalsbrekku í Vest-
manna. Vestmanna komm-
unu fer nú undir at byggja
eini hús í einari hædd, sum
verða gjørd til endamálið.
Umframit pláss til børnini í
útibarnagarðinum, verður
spælistova gjørd til tey
nógvu børnini í dag-
røktarskipanini í bygdini.
Felagskøkur verður eisini
eins og hvør bólkur av
børnum fær eitt vátrúm og
wc. Ein eykastova verður
gjørd til starvsfólkini á
stovninum soleiðis at hesi
kunnu fara til viks við
einum ella fleiri børnum.

- Tað vísir seg, at tey
elstu børnini í dagrøktini
støðast illa síðsta árið
áðrenn tey fara í skúla.
Útibarnagarðurin verður
fyrst og fremst til tey. Sam-
stundis mugu vit hava eina

- Figgjarkarmurin er
framvegis trongur í
Vestmanna kommunu og
nógvar uppgávur liggja á
láni, sigur Gunn Joensen,
bygdaráðsforkvinna

skipan, ein frítíðarskúla, til
børnini í 1. og 2. flokki,
sum kann taka ímóti teim-
um eftir skúlatíð. Hesi fara
í dag í dagrøkt, men tá ið
tey ikki støðast har í dag,
eru vit noydd at gera eina
skipan sum loftar teimum.
Henda skipanin verður
helst klár í komandi ári,
sigur Gunn Joensen,
bygdaráðsforkvinna í
Vestmanna.

Hvussu tíðarættanin fyri
byggingina av útibarna-
garðinum sær út, veit
bygdaráðsforkvinnan ikki í
lótuni. Arbeiðið er júst
boðið út, men hon roknar
og vónar, at børnini sleppa

inn í stovnin í hesum
árinum. Kommunan hevur
sett slakar tvær mið. Krónur
av til endamálið í figgja-
rættanini í ár, og tað skal
vera nóg mikið, verður
sagt.

I dag eru 63 børn í
dagrøktarskipanini í Vest-
manna, men fyrsta dagin, tá
ið ein dagrøktari kemur
afturat, verða fleiri børn
tíkin inn. Nøkur fá standa á
biðlista. Ynskið hjá for-
eldrum í Vestmanna er, at
ein barnagarður verður
bygdur.

- Kommunan fer undir at
byggja ein barnagarð og vit
arbeiða fram ímóti tí

málinum. Barnagarðurin
verður bara ikki veruleiki
nú, kanska ikki fyrr enn um
nøkur ár. Hinvegin er
møguligt, at vit longu í
komandi figgjarári fara at
siggja eina byrjan til eina
bygging. Vit hava mett, at
størstu børnini í dagrøkt-
arskipanini skulu raðfestast
fyrst. Figgjarkarmurin er
framvegis trongur og nógvar
liggja á láni, eitt nú betri
vatnviðurskipti og eldra-
røktin, sigur Gunn Joensen.

Ein vitjan sum ikki kann mátask í krónum og oyrum

– Fyri Føroya Lands-
stýri og tjóðina sum
heild hevur ein vitjan
sum henda við boð-
skapi um veruligan
frið týðning, sum ikki
kann mátask í krón-
um og oyrum og skal
eg tí takka fyrri, at tit
komu hendanvegin at
vitja segði Karsten
Hansen, landsstýris-
maður, tá hann helt
røðu fyri Logos 2 og
stóru altjóða mann-
ing tess. Logos 2 kom
á Havnina leygar-
dagin. Vit prenta røðu
hansara.

TRÚBOÐARASKIP

Karsten Hansen

Logos 2 fær heiðurliga móttøku á Nólsoyarfirði.

– Eg kenni tað sum ein
framíhjárætt at hava fingið
litið upp í hendur at standa
her í dag umboðandi Fø-
roya Landsstýri og bjóða
Altjóða trúboðanarskipin-
um, Logos 2 við skipara og
manning at verða hjartaliga
vælkommum til Føroyar.

At fáa vitjan av skipi,
mannað við 200 persónum
úr 40 ymiskum londum og
við uppruna úr øllum
heimsþørtum er í sær sjálv-
um ein serstøk hending,
sum ikki bara fer aftur við
borðinum men sum seint
verður gloymd.

Tá hugt verður nærri at
hesi hending, verður ein
varugur, at tað ikki snýr seg
um eitt av teimum vanligu
ferðamannaskipum, sum
vitja Havnina á hvørjum
sumri, við fólk, sum

ynska at fáa ein farra av
hesum vøkru veðurbardu
oyggjum í Norðuratlants-
havi, samstundis sum tey á
ymiskan hátt ynskja at
njóta lívið umborð á stási-
liga skipinum.

Nei, her talan um skip
við 200 persónum, sum
koma frá sera ymiskum
korum, tungumálum, húð-
aliti, londum og ættarbólk-
um, frá ymiskum kirkjum
og samkomun, menn og
kvinnur í ymiskum aldri, tó
mest ung í lívsins fagrasta
blóma, sum í flestu førum
kundu raðfest á heilt annan
hátt.

Hvat hevur so hesin
blandaði hópur av fólk til
felags!
Jú, tey hava lagt tann fyrri
okkum onnur vanliga ger-
andisdagin til síðis fyrri í

longri ella stytri tíð uttan
løn frá jørðiskum arbeiðs-
gevara.

Hettar fyrri at verða við til
at breiða út Evangelið –
Orð Guds – boðskapin um
friðin, sum ber av øllum.

Myndugleikarnir, vinnu-
lívið og einstaklingar brúka
nógva orku upp á at rað-
festa, hvussu, nær og hvar
iløgur eiga at verða gjørdar.
Neyðugt er alla tíðina at
hava fyrri eygað: er tað, sum
vit gera lottuvinningur ella
røkkur tað fram í tíðina?

Hvur hevur so hesin
blandaði hópur av fólk til
felags!
Jú, tey hava lagt tann fyrri
okkum onnur vanliga ger-
andisdagin til síðis fyrri í

vitjan av áleið 6 milliόνum
fólkum, bara í samband við
hettar skipið.

Hvussu ber tað til, at so
mong menniskju við so
ymiskum korum kunnu liva
í friði hvør við annan í so
langa tíð umborð á einum
skipi, har tey liva tætt upp
at hvørjum øðrum, tá
heimurin annars venar seg
alsamt í størri og minni
álvarsomum kreppum og
ófriði!

Ómetaligar kreftir blíva
brúktar upp á at tingast um
frið við luttøku av heimsins
størstu leiðarum, teir undir-
skriva eina avtalu fyrri og
aðra eftir og útsend verða
friðarvarveitandi herlið.
Tað hevur higartil víst seg
ógjølrigt hjá menniskjum at
skapa varðandi frið. Høvur
hetta ikki júst samanhag

við tað, sum stendur í Jóh.
14, 27 Frið lati Eg tykkum
eftir, frið Mín gevi Eg tykk-
um; Ikki sum heimurin
gevrur, gevi Eg tykkum.

Fyri Føroyska fólkíð hev-
ur ein slík vitjan sera stóran
áhuga, fólkíð sum heild
hevur stóran áhuga í orði
Guds, mong kenna onkran
av teimum áleið 150 lands-
monnunum, sum hava virk-
að og enn virka hjá OM.
Og so tað serliga at boð-
skapurin gongur út frá ein-
um skipi.

Fyri føroyingar, sum liva
og hava livað av tí, sum
sjógvurin gevur – áður ofta
við við vánaligum skipum
og bátum – hevur tað frá
gamlari tíð av verið sið-
venja umborð á skipi at
halda møti og lesa lestur, og
mangir eru teir føroyingar,
sum kunnu siga frá, at teir
hava fingið frið við Gud
umborð á skipi. Sjálvt um
tíðirnar eru broyttar, og
skipini blivin betur, er tað
enn so á mongum skipum,
at møtir verða hildin ella
lestur lisin.

Fyri Føroya Landsstýri
og tjóðina sum heild hevur
ein vitjan sum henda við
boðskapi um veruligan frið
týðning, sum ikki kann
mátask í krónum og oyrum
og skal eg tí takka fyrri, at tit
komu hendanvegin at vitja.
Tað er ikki minni áhuga-
vert, at ein føroyingur er á
brúnni á hesum stásiliga
skipi sum júst hevur lagt til
bryggju. Eisini ein tókk til
tykkum, sum her heima so
meistarliga hava skipað
fyrri. Harrin signi vitjanina
og tað fólk, sum her búleik-
ast. Takk fyrri.

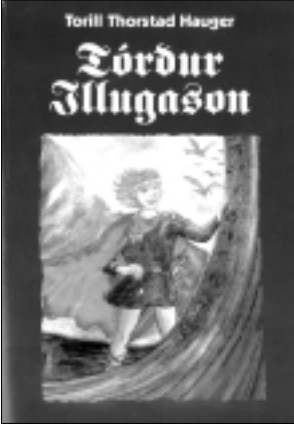
Fittar søgur til børnini

Í hesum døgum gevur
Bókadeild Føroya
Lærarafelags út fimm
bøkur til børn og
ung, tryggjar týddar
og tvær uppruna-
føroyskar

BÓKAÚTGÁVUR

Turið Kjølbro

Í farnu viku gav Bókadeild
Føroya Lærarafelags út
fyra barna- og ungdoms-
bøkur umframt eina máli-
bók. Talan er um smá-
barnabókina Fittar søgur til
tey smæstu eftir Mathew
Price og Atsuko Morozumi,
barnabókina Flosi fer í
føðingardag eftir Marionnu
Debes Dahl, barna- og
ungdomsbókina Dárar og
deyður eftir Ulf Stark,
umframt Tórður Illugason

Flosi ein hund, sum hann
gerst góður við, og hóast
Flosi bara ætlaði alt væl,
mundi verið galin endi, tá
ið Flosi finnur upp á at
geva hundinum at eta.

Dárar og deyður er ein
hin fyrsta og kendasta bók-
in hjá svenska barna- og
ungdomsbókahøvundinum
Ulf Stark. Hann hevur

fingið nógvar virðislønir
fyri bøkur sínar, og fleiri
teirra eru gjørdar til film,
m.a. Dárar og deyður.
Henda bókin snýr seg um at
býta vanligu leiklutirnar og
um samleika. Hugin Eide
týddi bókina úr svensfum.

Tórður Illugason er
hendingaríki og spennandi
søga úr víkingatíð. Bókin

snýr seg um Tórð, sum er
sonur høvdingin í
Illugadali. Bókin um Tórð
Illugason er fimta og
seinasta bókin í røðini av
víkingabókunum hjá Tórrill
Thorstad Hauger. Símun av
Skarði hevur týtt hesa eins
og hinar úr norsfum.

Stuttleika tær eftir Aase
Bømler Olsen er gjørd til at

lita og kann nýtast sum ein
vanlig málibók. Men hjá
foreldrum ber til at fáa
nógvar góðar stundir saman
við barninum og bókini.
Eitt nú ber til at finna upp á
søgur ella tosa um mynd-
irnar og kanska geva eina
hjálpnandi hond at lita ta
mynd, sum barnið hevur
hug at lita.

Karsten Hansen heldur røðu fyri Logos 2 og manning tess.

Nógvar tjóðir eru savnaðar umborð.